

Utbildningsförvaltning
Carina Rosander
0476-55186
carina.rosander@almhult.se

Verksamhetsplan studie- och yrkesvägledning

Inledning

Verksamhetsplanen för studie- och yrkesvägledning i Älmhults kommun har fokus på det livslånga lärandet. Alla tjänar på att barn och ungdomar lär känna sig själva sina styrkor och intressen. Verksamhetsplanen för studie- och yrkesvägledning ingår i kommunens kvalitetsarbete i syfte att utveckla olika aktiviteter genom alla utbildningsnivåer för en vägledning i både snäv och vid bemärkelse. Vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge eleverna kunskap och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie och yrkesval.

Planen omfattar mål och aktiviteter från förskola t. o. m. gymnasiet. Planen visar att personal inom verksamheten aktivt arbetar för att vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar. Utgångspunkten är att alla elever oavsett skola skall uppleva att de genom utbildningen lär för livet och att varje elev ska uppleva en känsla av sammanhang och utvecklar kompetenser för personlig utveckling och ett aktivt medborgarskap . Verksamhetsplanen präglas av ett entreprenöriellt förhållningssätt där omvärldskunskap och arbetslivsanknytning finns med i ämnen och arbetsområden genom alla utbildningsnivåer. Målet med planen är att ge en likvärdig vägledning på varje stadium och främja väl underbyggda val samt övergångar mellan olika skolformer samt stärka elevernas motivation och lust till fortsatt lärande.

Planen är sammanställd av en utvecklingsgrupp som består av Caroline Johansson pedagogisk utvecklare på förskolan, Veronica Larsson koordinator skola-arbetsliv, Lena Nilsson studie- och yrkesvägledare på grundskolan och grundsärskolan samt Carina Rosander förstelärare. SYV planen ska kontinuerligt utvärderas och är ett levande dokument.

Förskola

Mål för verksamhet i förskola

Verksamheten ska utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper. Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera (Lpfö 98). Ett kreativt arbetssätt som styr vad det är i samhället och arbetslivet som ska fördjupa barnens kunskaper och erfarenheter men som också stärker barnens självkänedom till att göra sina egna val.

Aktiviteter i förskolan

Förskolan arbetar i olika tema/projekt, ställ frågan vilket yrke finns att besöka och samtala om utifrån aktuellt tema/projekt i verksamheten.

Barnen uttrycker genom leken olika erfarenheter kring yrken som de möter. Hur är miljön och litteraturen utformad på förskolan och hur motverkar vi traditionella könsmonster?

Vilka yrken finns nära barnen, samtala med barnen om olika yrken som barnen möter.

Grundsärskola

Mål för verksamhet i grundsärskolan

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få ett underlag för att välja fortsatt utbildning se olika möjligheter och ta ställning till frågor som rör framtiden. Eleverna ska ha en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings och kulturliv.

Aktiviteter i grundsärskolan år 1-9

När börjar man drömma? Hur lär man sig om sig själv i olika situationer? Livslångt lärande. Lära känna sina styrkor och intressen. Göra medvetna val. Reflektera över sig själv.

Medvetandegöra elever om sin framtidstro. Höja motivation för studier.

Vad finns det för yrken? Leta yrken. Synliggöra olika yrken. Få kunskap om flera yrken.

Kan alla jobba med allt? Diskutera könsroller. Mitt drömyrke.

”Vårt samhälle” UF är ett läromedel som främst riktar sig till grundskolans tidiga åldrar, årskurs 1-5, men kan även användas för yngre och äldre åldrar. Via fem moduler får eleverna lära sig om hur ett samhälle är uppbyggt, vilken betydelse människor och arbetsliv har för samhället, hur lätt man själv kan vara med och bidra och vad demokrati är. Eleverna får träning i kommunikation, samarbete, problemlösning, argumentation och hur man fattar beslut i grupp.

Studiebesök – För en konkretisering av undervisningen besöks arbetsplatser som har koppling till områden som behandlas i ämnesundervisningen. Besöka en arbetsplats för att få kunskap och insikt. Få kunskap om flera yrken. Könsroller och framtidsutsikter. Förslag på studiebesök: Vattenverket, kommunhuset, länsstyrelsen, domkyrkan, Kalmar slott, avloppsreningsverk, smålandsposten, Maxi, återvinningscentral.

PRAO. Att praktisera och bekanta sig med entreprenörskap. Individanpassad praktik på arbetsplatser. Få egen upplevelse av arbetsliv se företagande och entreprenörskap som en eventuell framtid. Få förståelse för eget ansvar, egen upplevelse av arbetsliv och sin framtid. Få utökad kunskap om flera yrken. Möjlighet till praktik på ett av gymnasiesärskolans program. Vägledning och hjälp av personal för att finna en praktikplats. Besök av koordinator skola-näringsliv inför deras prao-period i år 8. Undervisning och diskussion om arbetsmarknad, framtidsutsikter, arbetsmiljö o.s.v. Lärare och mentorer besöker elever på praoplatser.

Gy-info av SYV dagtid för elever och kvällstid för vårdnadshavare. Förstärkt vägledning. Individuella vägledningssamtal. Vägledning handlar om att tänka om sig själv.

Vägledningssamtal bör förekomma under alla högstadieår. Det är skolans ansvar att varje elev ska ha inhämtat tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, samt få en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. I stödet ingår också att bidra till att motverka begränsningar i elevens studieval som grundar sig på kön, social, kulturell bakgrund eller funktionsnedsättning.

Lågstadiet förskoleklass och fritids

Mål för verksamhet i förskoleklass, lågstadiet och fritids

Eleverna ska lära känna sina styrkor och intressen för att främja betydelsen av ett livslång lärande. De ska träna genom att utforska, vara nyfikna och ha lust att lära och därigenom få en positiv framtidstro. Eleverna ska kunna påverka, ta ansvar, vara delaktiga i demokratiska processer. Eleverna ska få inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. I undervisningen ska eleverna genom leken ges möjlighet att bearbeta intryck, prova olika identiteter, utveckla fantasi och kreativitet samt utveckla sin förmåga att samarbeta och kommunicera.

Aktiviteter i förskoleklass lågstadiet och fritids

När börjar man drömma? Eleverna ska formulera sina drömmar i bild och text. Vad är ett yrke? Mitt drömyrke. Rita och berätta. I klassen går lärarna igenom de skillnader som finns mellan elevernas val av drömyrken. Eleverna får reflektera tillsammans över varför de tror att det finns skillnader och vad dessa kan bero på. Hur lär man sig om sig själv i olika situationer? Livslångt lärande. Lära känna sina styrkor och intressen. Göra medvetna val. Reflektera över sig själv. Medvetandegöra elever om sin framtidstro. Höja motivation för studier. Utvecklingssamtal med vägledning.

Vad finns det för yrken? Leta yrken. Synliggöra olika yrken. Hur ser det ut på vår arbetsplats-skolan? Få kunskap om flera yrken. Kan alla jobba med allt? Yrkesintervjuer. Diskutera könsroller och etnicitet. Minst en arbetslivskontakt per termin. Studiebesök/vårdnadshavare berättar om yrken. Klassen enas om yrken de vill lära sig mer om. Få prova på ett yrkesområde under handledning. Eleverna tar med sig synintryck och andra upplevelser för att arbeta med dem i gruppen/klassen.

Vårt samhälle UF är ett läromedel som främst riktar sig till grundskolans tidiga åldrar, årskurs 1-5, men kan även användas för yngre och äldre åldrar. Via fem moduler får eleverna lära sig om hur ett samhälle är uppbyggt, vilken betydelse människor och arbetsliv har för samhället, hur lätt man själv kan vara med och bidra och vad demokrati är. Eleverna får träning i kommunikation, samarbete, problemlösning, argumentation och hur man fattar beslut i grupp. Undervisningen tar ytterligare ett kliv ut ur skolan.

Mellanstadiet och fritids

Mål för verksamhet i mellanstadiet och fritids

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska också ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skolans mål är att varje elev har inblick i samt utvecklar kontakter med närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. Skolans mål är att varje elev har kännedom om möjligheten till fortsatt utbildning. Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Skolan ska bidra till elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Aktiviteter i mellanstadiet och fritids

Vad vill jag jobba med när jag blir stor? Tänka, drömma om framtiden. Skriva och rita. Stärka elevernas val inför framtida studie eller yrkesval. Hur arbetar vi med elevernas framtidsdrömmar?

Besök av yrkesverksamma som ska företräda olika branscher. Få inspiration och förståelse av olika yrken och färdigheter. Vilka egenskaper krävs? Hur kan vi koppla det till skolans arbetsområden/ämnen? Exempel på yrken och besök: författarbesök, konsumentvägledare, skapande skola, Musica Vitae.

Studiebesök - Arbetsplatser som besöks har koppling till ett ämne eller ämnesövergripande områden som behandlas i undervisningen. Besöka en arbetsplats för att få kunskap och insikt. Förslag på studiebesök: Vattenverket, kommunhuset, länsstyrelsen, domkyrkan, Kalmar slott, avloppsreningsverk, smålandsposten, Maxi, återvinningscentral. Vid studiebesök ska olika kompetenser och yrken som finns på arbetsplatsen lyftas fram liksom genusperspektivet och framtidsutsikter. Utställningar på skolan, bilder, redovisningar för andra och för sin egen klass, rapporter, kvalitetsarbete samt utvärdering.

En/två dagar i arbete. Eleverna får pröva på att arbeta på företag som skolan samarbetar med. I samband med detta får eleverna ämnesrelaterade frågor från skolan som de ska undersöka på arbetsplatserna. Tillbaka i skolan bearbetas elevernas erfarenheter i undervisningen och kopplas till frågor om arbetsmarknad och arbetsvillkor. Eleverna får reflektera tillsammans över varför de tror att det finns skillnader mellan vad kvinnor och män arbetar med och vad detta kan bero på. Tillsammans kommer de fram till att de ska undersöka skillnader mellan traditionellt mansdominerade och kvinnodominerade yrken och arbetsplatser. Försöka få ett samarbete med företag eller organisationer i närområdet för att skapa engagemang och få ett skarpt uppdrag. Kanske kan det vara att planera en lekplats, konstruera en stol eller marknadsföra sin skola.

Kontakt med SYV. Studie- och yrkesvägledaren uppdaterar lärare på förändringar inom utbildningssystemet och på arbetsmarknaden. Lärarna kan även konsultera studie- och yrkesvägledaren och få hjälp med kopplingar till arbetslivet i planeringen av undervisningen.

Klassen får information både av studie- och yrkesvägledaren och av språklärare som undervisar i de språk som högstadieskolan erbjuder. Elever och föräldrar som behöver prata mer om språkvalet har också möjlighet att boka in enskilda samtal med studie- och yrkesvägledaren.

Högstadiet**Mål för verksamhet i högstadiet**

Eleverna får utökade kunskaper om arbetslivet och olika yrken. Pedagoger bidrar till en ökad självkännet och samt med information om olika yrken kopplade till olika ämnen och arbetsområden. Eleverna får en fördjupad kunskap och samarbete med det omgivande samhället. Eleverna får arbeta med ett entreprenöriellt arbetssätt som lyfter fram kompetenser som förmågan att tillsammans med andra planera och omsätta en idé till handling och resultat. Studie- och yrkesvägledare arbetar långsiktigt med att informera vårdnadshavare och elever om kommande valmöjligheter. Alla som arbetar i skolan bidrar till att elevernas studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller kulturell bakgrund. Eleverna

ska efter år 9 uppleva att de förberetts väl och ger dem möjlighet att göra välgrundade val inför gymnasiet.

Aktiviteter i högstadiet

År 7. Vecka 7 är en temavecka. Där ingår studiebesök på företag. Elever får gå på studiebesök/arbetsplatsbesök som kopplas till skolans undervisningsmoment för att få insikt om yrkeskarriär, arbetsmiljö, arbetstider, löner, utbildningskrav, arbetsmarknad i närområdet. Besök av eller på arbetsförmedling. Veta hur man söker jobb, skriver ett CV och personligt brev. Vilka är aktuella bristyrken? Hur söker man jobb? Hur lyckas man på en anställningsintervju. Besök samarbete och inspiration av gymnasieelever som arbetar med UF-företag. Besök på IKEA-museum och en workshop som högstadieelever besöker. I detta ingår att tänka, att allt är möjligt, se nya vinklar, entreprenörskap, utveckling, lösningar, design och teknik m.m.

År 8. Att praktisera och bekanta sig med entreprenörskap. Praktik på arbetsplatser. Få egen upplevelse av arbetsliv se företagande och entreprenörskap som en eventuell framtid. Få förståelse för eget ansvar, egen upplevelse av arbetsliv och sin framtid. Vägledning och hjälp av personal för att finna en praktikplats. Eleverna söker praktikplats på www.samverka.nu. Besök av koordinator skola-näringsliv inför deras prao-period i år 8. Lärare och mentorer besöker elever på praoplatser. I skolan har man en genomarbetad plan inför förberedelser av Prao. Bland annat får eleverna lära sig mer om skillnader mellan mansdominerade och kvinnodominerade yrken, diskriminering på arbetsmarknaden, löner och utbildningskrav, framtida krav på utbildning, den lokala och globala arbetsmarknaden. Undervisning och diskussion om karriärmöjligheter, framtidsutsikter, fackföreningar, arbetsmiljö. Film och arbete med material om arbetslivet. Eleverna har ett tydligt uppdrag kopplat till arbetsområde i skolan att utföra och sedan redovisa. Eleverna ska få en tydligare bild av de olika ämnenas innebörd för olika yrken. Förstå olika förmågors betydelse för olika yrken.

År 8. Framtidsdagen, en yrkesmässa för elever i åk 8. Föreläsning från "ung inspiration" Eleven får välja bland olika yrken de får då riktad information om de yrkena samt sedan gå vidare på mässan för att besöka fler. Som förberedelse arbetar eleverna med "intressetestet" och "forska om ett yrke" som man finner i broschyren "din framtid". Eleverna har ett uppdrag att förbereda kopplat till mässan.

År 7 och 9. UF och Handelsmässan .UF företagen ställer ut och möter redan etablerade företag. Alla i åk 7 och 9 besöker mässan och målsättningen är att eleverna kommer att få en föreläsning från Ung företagsamhet och kanske något annat företag. Möjlighet att inspireras av entreprenöriellt lärande i praktiken. Lokala företag på plats. Möjligheter till kontakt och frågor. Eleverna och pedagoger utformar ett uppdrag inför mässan.

År 9. Studiebesök på Haganässkolan. Eleverna väljer tre olika program att besöka.

År 8-9. Gy-info av SYV dagtid för elever och kvällstid för vårdnadshavare. Förstärkt vägledning. Individuella vägledningssamtal. Vägledning handlar om att tänka om sig själv och vidga sina perspektiv. Studie- och yrkesvägledaren uppdaterar regelbundet lärarna på förändringar inom utbildningssystemet och på arbetsmarknaden. Lärarna kan även konsultera studie- och yrkesvägledaren och få hjälp att inkludera frågor med koppling till arbetslivet i planeringen av undervisningen.

År 9. PRAO. Utvecklingsgruppen hade visioner om en annan form av fördjupat samarbete där vi tillsammans med företagen utformade skarpa uppdrag som skulle kännas meningsfulla för skola, elever och företag. Uppdrag som innebar en utmaning för eleverna och kopplade till verkligheten och knyta an till det entreprenöriella lärandet. För någon månad sedan

presenterades en utredning tillsatt av regeringen om praoverksamheten. Slutbetänkandet innehåller ett förslag som föreslår en obligatorisk prao på två veckor i år 8 och 9. Förslaget innehåller också ett alternativ till prao med att ge en veckas praktik på ett yrkesprogram i gymnasiet. Utredningens slutbetänkande är nu ute på remiss. Skolinspektionen svarar på remissen 2016-02-23 att man är positiv till förslaget. Skolinspektionen framhåller dock vikten av att det finns en uttalad tanke och ett systematiskt arbete kring praon. Det ska enligt skolinspektionen finnas ett tydligt syfte med praon. Praon får inte heller förstärka etablerade könsmonster. Skolinspektionen föreslår också att praktik på andra program än yrkesprogram bör finnas med. Med detta som bakgrund känns det som ett stort orosmoment att nu planera för en omfattande förändring av prao i år 9. Ska vi göra en omfattande omorganisation av PRAO i år 9 tillsammans med företagen som kanske inte håller i mer än ett år?

Förändringarna i det nya lagförslaget förväntas träda ikraft hösten 2018.

Utvecklingsgruppens förslag är att vi har prao i år 9 till hösten. Vi utvecklar den verksamheten med att ha ett förarbete tillsammans med SYV och näringslivsutvecklare. Vi får med hela arbetslaget i planeringen av uppdrag kopplat till ämnen eller teman i skolan. Kanske kan vi samarbeta med gymnasiet så att elever är två dagar på ett yrkesprogram eller annat program och sedan tre dagar på prao i ett bristyrke eller yrke kopplat till valda program. Eleverna får då kunskap om vilka program som kan leda vidare till olika yrken. Kanske kan vi utveckla samarbetet med IKEA och ge eleverna i år 9 en entreprenöriell upplevelse på museet.

Gymnasiet

Mål för verksamhet på gymnasiet

Eleverna ska få kunskap om hur deras yrke och arbetsliv fungerar utifrån deras valda program. Eleverna ska även få veta om hur det går till när de ska söka till universitetet/högskola, men även yrket de valt att jobba med. Studie- och yrkesvägledare arbetar både långsiktigt och kortsiktigt med att informera eleverna om möjligheter till fortsatta studier samt lite hur eleverna behöver tänka när det kommer ut i yrkeslivet. När eleverna slutar från Haganässkolan ska deras utbildning ha lett till ett yrke eller vidare studier.

Aktiviteter på gymnasiet

Programmen har studiebesök, APL, samarbete med universiteten runt om Älmhult, samt löpande företagsbesök. UF-mässa i samarbete med bl. a. kommunen och företagen i Älmhult. Arbete på familjefestivalen.

Arbetsförmedlingen besöker åk 3 för att prata om vad man ska tänka på när man söker arbete. Information från Nyföretagarcentrum för inspiration att starta eget företag. IKEA har möjlighet att komma ut till klasserna för att berätta om hur man skriver CV och söker arbete på IKEA. Ekonomi och Handelsprogrammet har Privatekonomiföreläsning i samarbete med Swedbank .

UF företagen skapar samarbete med företagarna genom ex rådgivning, sponsring, tillverkning och utveckling.

Elever i åk 3 är med och planerar mässan samt säljer montrar, inskaffar modeller till modevisningen, planerar och genomför mässan tillsammans med ledningsgruppen.

UF företagen medverkar i "Drakboet" Drakboet är för våra elever i kurserna entreprenörskap & entreprenörskap & företagande. Eleverna får där möjlighet att visa upp sina produkter som

de jobbar med under Ung företagsamhet och pitcha sina idéer framför lokala företagare och entreprenörer.

Medverka i Familjefestivalen för marknadsföra programmen eller utför verkliga arbeten, t.ex., barn och fritidsprogrammet utför spökrunda, byggprogrammet bygger scenen till festivalen. Handelsprogrammet utför inventering tillsammans med företag i Älmhult, de har även lektioner hos Olof på Team Sportia. Teknikprogrammet är med i Teknik college där samarbetet med företagen blir starkare.

Elever på teknik programmet utför projekt som ex göra om en plats på skolan, här har de kommunkontakt för presentation och frågeställningar. Framtidsdagen utförs varje år där ca 30-40 olika yrkeskategorier finns på plats, här har eleverna möjlighet att ställa frågor och skapa kontakter.

Vård och omsorgsprogrammet är med i vård och omsorgscollege som ger dem lättare att få praktik, de har även en riktig mottagning på skolan.

Elever söker till att medverka i ungdomens riksdag. Ungdomens riksdag är till för att gymnasieungdomar skall få ökad kunskap om hur riksdagen arbetar och skapa förståelse för den demokratiska processen.

Elever har möjlighet att medverka i European Youth Parliament . EUP Sverige finns för att ge unga människor i Europa en möjlighet att mötas och diskutera aktuella frågor i dagens och morgondagens Europa oberoende av gränser, religiös bekännelse och partipolitisk tillhörighet. Organisationen drivs i utbildningssyfte på frivillig basis av de elever, studenter och lärare som är engagerade i verksamheten. EUP uppmanar till ett självständigt tankesätt och ett socio-politiskt engagemang samtidigt som det bidrar till att utveckla färdigheter som hjälper individen så väl i vardagslivet som i ett framtida yrkesliv.

Haganäselever från NA och TE treorna deltar i den nationella fysiktävlingen "Wallenbergs fysikpris" Fysiker är goda problemlösare och därför en viktig samhällsresurs. Men på grund av det dalande intresset för naturvetenskap i skolan kan det bli brist på fysiker i framtiden. Wallenbergs fysikpris är ett sätt att vända den negativa trenden. Gymnasieungdomar får lösa utmanande problem och träffa framstående forskare. Målet är att långsiktigt höja nivån på den svenska fysikundervisningen.

Nya utvecklingsmål:

Innovation Camp

Innovation Camp är en workshop-lagtävling och går ut på att komma på en innovativ och genomförbar lösning på ett verkligt problem.

Innovation Camp genomförs under 12 eller 24 timmar och syftar till att träna upp elevernas samarbetsförmåga, handlingskraft och lust att leverera lösningar under tidspress. Här samarbetar vi med ett eller flera företag som bidrar med ett verkligt problem.

Eleverna får åka på en utbildningsmessa, eller så ordnar vi en på skolan.
Kontakt med företag utomlands för samarbete.